

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO NR. 5D-2025/2.1-40 PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS ŠIAULIŲ KALĖJIMĄ

2025 m.
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2025 m. sausio 9 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – Kalėjimų tarnyba) pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai išnagrinėjus kreipimąsi (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodė:

„[...] kreipiuosi [...] dėl Lietuvos Kalėjimų tarnybos pateikto atsakymo į mano prašymus, kurie buvo pateikti 2024-12-01, 2024-12-07, 2024-12-09 Nr. 1G-9675 ir 2024-12-12 Nr. 2G-3700, susijusius su iniciatyvos palaikymo klausimais. 2024-12-09 raštu Nr. 2S-6989 man buvo atsakyta, kad mano prašyme nepateikta naujos informacijos, ir vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo (VAĮ) 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu, pakartotinai šiais klausimais pasisakyti nebus. Mano nuomone, Lietuvos Kalėjimų tarnyba netinkamai įvertino mano prašymų esmę ir nepateikė išsamaus atsakymo į juos, nes esu įsitikinęs, jog rašytos prašymų esmė skiriasi nuo anksčiau pateiktos informacijos“ (šios citatos kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašė ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2025 m. sausio 16 d. raštu Nr. SE-120 kreipėsi į Kalėjimų tarnybos direktorių, prašydama paaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes. 2025 m. sausio 27 d. Seimo kontrolierė gavo Kalėjimų tarnybos 2025 m. sausio 27 d. raštą Nr. 1S-606, kuriame nurodyta:

„Informuojame, kad Pareiškėjas 2024-12-01 pateikė prašymą (užregistruota 2024-12-02, Nr. 2G-3525) dėl pagalbos organizuojant kultūrinį socialinį projektą, į kurį 2024-12-09 raštu Nr. 2S-3989 buvo pateiktas atsakymas. 2024-12-09 ir 2024-12-12 Lietuvos kalėjimų tarnyboje gautas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos raštas dėl pareiškėjo prašymų persiuntimo, į kurį 2025-01-08 raštu Nr. 2S-132 pateiktas atsakymas.“

5. Papildomai prie rašto pridėti dokumentai, kuriuose nurodyta toliau pateikiama informacija:

- Pareiškėjo 2024 m. gruodžio 1 d. prašymo (užregistruota 2024 m. gruodžio 2 d., Nr. 2G-3525) Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai (toliau – Teisingumo ministerija) ir Kalėjimų tarnybai dėl kultūrinio socialinio projekto „Menas mus suartina“ pristatymo, kopija. Prašyme Pareiškėjas prašė Teisingumo ministerijos ir Kalėjimų tarnybos pagalbos, kad žinia

dėl šio projekto būtų perduota Lietuvos kalėjimuose esantiems nuteistiesiems, kurie norėtų pristatyti savo meninius darbus parodai „Menas mus suartina“. Taip pat prašyme rašoma, kad būtų prašoma raštiško autoriaus sutikimo, kad po parodos autorius savo meninį kūrinį padovanotų VšĮ Respublikiniam resocializacijos centrui, kuris atitinkamai šį kūrinį perduotų globos įstaigoms, savivaldybėms ir pan. Jei autorius su tuo nesutiktų, po parodų jo kūrinys būtų gražintas.

- Kalėjimų tarnybos 2024 m. gruodžio 9 d. rašto Nr. 2S-6989 kopija; rašte Pareiškėjui paaiškinta, kad Lietuvos kalėjimų tarnyba suinteresuota tarpininkauti ir bendradarbiauti iniciatyvose, kurios sietinos su nuteistųjų resocializacijos skatinimu, tačiau remiantis BVK 50 straipsnio, kuriame apibrėžiamos „Specialiosios laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų pareigos ir jiems taikomi draudimai 4) perleisti savo turtą kitiems nuteistiesiems, suimtiesiems ar laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojams (pareigūnams, valstybės tarnautojams, darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis) arba jį įsigyti iš šių asmenų; teikti mokamas ar kitaip atlyginamas paslaugas tiek kitiems nuteistiesiems ar suimtiesiems, tiek laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojams arba gauti tokias paslaugas iš šių asmenų;“, šio prašymo negali tenkinti teigiamai, nes pagal Pareiškėjo dabartinį statusą (Pareiškėjas yra nuteistasis, atliekantis laisvės atėmimo bausmę) Pareiškėjo iniciatyva prieštarautų pirmiau minėtam draudimui;

- Teisingumo ministerijos 2024 m. gruodžio 9 rašto Nr. (1.64 Mr)7R-3965 dėl Pareiškėjo iniciatyvos „Menas mus suartina“, kopija; rašte paaiškinta, kad į Teisingumo ministerijos kompetenciją nepatenka klausimų, susijusių su kultūrinių renginių organizavimu bausmės atlikimo vietose, sprendimas, Pareiškėjo prašymas turėtų būti nagrinėjamas Kalėjimų tarnyboje, tačiau pagal adresatų sąrašą matyti, kad prašymas buvo išsiųstas ir Lietuvos kalėjimų tarnybai, todėl papildomai šis Pareiškėjo prašymas Lietuvos kalėjimų tarnybai persiunčiamas nebuvo;

- Pareiškėjo 2024 m. gruodžio 7 d. prašymas Teisingumo ministerijai dėl socialinio projekto „Menas visiems prieinamas“, kuriame Pareiškėjas prašo įtraukti jo organizuojamos teatro trupės veiklą į planuojamus vykdyti projektus, susijusius su kultūrinių renginių organizavimu įkalinimo įstaigose, gaunant ir tam tikrą atlygį už tai; prašyme Pareiškėjas prašo peržiūrėti prašymą ir patarti, kaip būtų galima šį sumanymą dėl teatro trupės realizuoti, o gal ir įtraukti teatro trupės veiklą į atitinkamą programą;

- Teisingumo ministerijos 2024 m. gruodžio 12 d. rašto Nr. (1.64 Mr)7R-4025 kopija; raštu persiunčiamas Pareiškėjo 2024 m. gruodžio 7 d. prašymas pagal kompetenciją nagrinėti Kalėjimų tarnybai;

- Lietuvos kalėjimų tarnybos 2025 sausio 8 d. rašto Nr. 2S-132 kopija; rašte nurodyta, kad remiantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu, Pareiškėjo prašymas nebus nagrinėjamas, nes dėl prašyme išdėstytų aplinkybių atsakymas jam buvo pateiktas 2024 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. 2S-6989 ir Pareiškėjas prašyme nepateikė naujos ar papildomos informacijos.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. *Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau ir – VAĮ):*

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

7. *Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau ir – BVK):*

51 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų resocializacijos organizavimas“ 1 dalis – Nuteistųjų resocializaciją organizuoja ir įgyvendina laisvės atėmimo

vietų įstaiga, ji taip pat įtraukia į šią veiklą kitas įstaigas ir organizacijas, ir patikimus savanorius.“

54 straipsnis „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų užimtumo tikslas“ – „Nuteistųjų užimtumo tikslas – mažinti neigiamą kalinimo įtaką, suteikti galimybę nuteistiesiems įgyti žinių, įgūdžių ir kvalifikacijų, kurios padėtų jiems lengviau integruotis į visuomenę, kai jie bus paleisti iš bausmės atlikimo vietos.“

55 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų užimtumo formos“ 2 dalis – „Nuteistųjų užimtumo prasminga jų ir visuomenės interesus atitinkančia veikla formos: [...] 5) dalyvavimas įstaigų ir organizacijų kultūrinėje, švietėjiškoje, sporto ir kitoje veikloje, padedančioje nuteistiesiems resocializuotis; [...]“

56 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų užimtumo organizavimas“:

1 dalis – „Organizuodama nuteistųjų užimtumą, laisvės atėmimo vietų įstaiga privalo siekti, kad kiekvienas nuteistasis, išskyrus šio Kodekso 79 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą atliekančius nuteistuosius, ne mažiau kaip penkias valandas per parą užsiimtų šio Kodekso 55 straipsnio 2 dalyje nurodytų formų veiklomis.“

2 dalis – „Laisvės atėmimo vietų įstaiga, organizuodama nuteistųjų užimtumą: [...] 6) organizuoja kultūrinius, švietėjiškus ir sporto renginius.“

8. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

[...]“.

47 punktas – „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Tyrimo išvados

9. Skunde parašyta, kad Pareiškėjas nesutinka su jam pateiktu Kalėjų tarnybos atsakymu į jo kreipimąsi.

10. Nagrinėdama pareiškėjų skundus, Lietuvos kalėjų tarnyba, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų; jų priimami sprendimai turi būti išsamūs, grįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį (šios pažymos 6 ir 8 punktas).

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2024 m. gruodžio 1 d. Pareiškėjas Teisingumo ministerijai ir Kalėjų tarnybai pateikė kreipimąsi (Kalėjų tarnyboje reg. 2024 m. gruodžio 2 d., Nr. 2G-3525) dėl socialinio projekto pristatymo, kuriame nuteistieji kuria ir pristato savo paveikslus visuomenei. Pareiškėjas prašė Teisingumo ministerijos ir Kalėjų tarnybos pagalbos, kad perduotų šią informaciją Lietuvos kalėjuose esantiems nuteistiesiems, kurie norėtų pristatyti savo meninius darbus parodoje „Menas mus suartina“.

Kalėjų tarnyba 2024 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. 2S-6989 pateikė atsakymą, kuriame Pareiškėjui paaiškino, kad Lietuvos kalėjų tarnyba suinteresuota tarpininkauti ir bendradarbiauti iniciatyvose, kurios sietinos su nuteistųjų resocializacijos skatinimu, tačiau remiantis Bausmių vykdymo kodekso nuostatomis, kuriose apibrėžiamos specialiosios laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų pareigos ir jiems taikomi draudimai: perleisti savo turtą kitiems nuteistiesiems, suimtiesiems ar laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojams (pareigūnams, valstybės tarnautojams, darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis) arba jį įsigyti iš šių asmenų; teikti mokamas ar kitaip atlyginamas paslaugas tiek kitiems nuteistiesiems ar suimtiesiems, tiek laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojams arba gauti tokias paslaugas iš šių asmenų, šio prašymo negali tenkinti teigiamai, nes pagal Pareiškėjo dabartinį statusą (Pareiškėjas yra nuteistasis, atliekantis laisvės atėmimo bausmę) jo iniciatyva prieštarautų teisės akte nustatytam draudimui.

2024 m. gruodžio 7 d. Pareiškėjas Teisingumo ministerijai pateikė kreipimąsi dėl socialinio projekto „Menas visiems prieinamas“, kuriame prašė jo organizuojamą teatro trupę įtraukti į planuojamus kultūrinių renginių projektus. Taip pat prašė suteikti informacijos, kaip galėtų įgyvendinti šį projektą. Pareiškėjas prašyme nurodė, kad šiuo metu jis bausmę atlieka Kauno pusiaukelės namuose, jau nuo 2021 metų yra subūręs teatro trupę „Feniksas“, aktyviai pats rašo scenarijus bei kuria ir režisuoja spektaklius. Su spektakliais trupė jau yra pasirodžiusi Šiaulių, Panevėžio kalėjuose, Kauno pusiaukelės namuose. Pareiškėjo statytus spektaklius nori pamatyti daugelis nuteistųjų, spektakliai sulaukia didelio susidomėjimo.

Kalėjų tarnyba 2025 m. sausio 8 d. raštu Nr. 2S-132 pateikė Pareiškėjui atsakymą į Teisingumo ministerijos persiūtą kreipimąsi, kuriame nurodė, kad remiantis VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu Pareiškėjo prašymas nebus nagrinėjamas, nes dėl prašyme išdėstytų aplinkybių atsakymas jam buvo pateiktas 2024 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. 2S-6989 ir Pareiškėjas prašyme nepateikė naujos ar papildomos informacijos.

12. VAĮ 11 straipsnyje yra nustatyti prašymų nenagrinėjimo pagrindai. Vienas iš nustatytų pagrindų – kai paaiškėja, jog tuo pačiu klausimu atsakymą yra pateikęs arba sprendimą priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Kalėjų tarnyba įvertino, kad Pareiškėjo gruodžio 7 d. kreipimusi nebuvo pateikta naujų faktinių duomenų ir informacijos, dėl ko pakartotinai prašymas nebuvo nagrinėjamas.

Iš Seimo kontrolierei pateiktos informacijos nustatyta, kad Pareiškėjas teikė prašymus dėl dviejų socialinių iniciatyvų. Viename iš prašymų siūlyta organizuoti nuteistųjų sukurtų paveikslų parodas, kitame – siūlyta iniciatyva įtraukti nuteistųjų teatro trupę į organizuojamas veiklas bei prašoma patarti, suteikti informacijos, kaip būtų galima realizuoti jo pasiūlymą, kad teatrą galėtų pamatyti ir visuomenė, ir nuteistieji įkalnimo įstaigose.

Įvertinus Pareiškėjo teiktų prašymų turinį, darytina išvada, kad Pareiškėjo gruodžio 7 d. kreipimasis akivaizdžiai nėra tokio paties turinio, jame keliami klausimai taip pat nėra tokie patys, kaip jo teiktame gruodžio 12 d. kreipimesi. Konstatuotina, kad Kalėjų tarnyba netinkamai vertino gruodžio 7 d. Pareiškėjo kreipimesi pateiktą prašymą bei Pareiškėjui pateikė formalų atsakymą, neatsakydama į jo keltus klausimus, dėl ko Skundas pripažintinas

pagrįstu, o Pareiškėjo prašymas turėtų būti nagrinėjamas iš naujo.

13. Seimo kontrolierė atkreipia LKT direktoriaus dėmesį, kad nuteistųjų užimtumo tikslas – mažinti neigiamą kalnimo įtaką, suteikti galimybę nuteistiesiems įgyti žinių, įgūdžių ir kvalifikaciją, padedančių lengviau integruotis į visuomenę, kai jie bus paleisti iš bausmės atlikimo vietos. BVK nustato, kad nuteistųjų resocializaciją organizuoja ir įgyvendina laisvės atėmimo vietų įstaiga, ji taip pat įtraukia į šią veiklą kitas įstaigas ir organizacijas, ir patikimus savanorius. Laisvės atėmimo vietų įstaiga, organizuodama nuteistųjų užimtumą, organizuoja kultūrinius, švietėjiškus ir sporto renginius.

Seimo kontrolierė, tiek nagrinėdama nuteistųjų skundus, tiek ir atlikusi žmogaus teisių padėties laisvės apribojimo vietose stebėseną, ne kartą yra konstatavusi, kad kalnimo įstaigose nuteistiesiems ypač trūksta kryptingo, įvairaus, individualius poreikius atitinkančio užimtumo. Todėl vertintina, kad pačių nuteistųjų iniciatyvos prisidėti prie užimtumo prasminga, jų ir visuomenės interesus atitinkančia veikla turi būti skatinamos. Pareigūnai turėtų imtis aktyvių veiksmų, kad būtų suteikta reikalinga informacija nuteistiesiems, kurie patys kuria iniciatyvas, vykdo socialinius projektus, norėdami prisidėti ir prie kitų nuteistųjų užimtumo, bei ieškoti būdų ir formų, kaip tokios iniciatyvos galėtų būti įgyvendinamos.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia, kad X skundas dėl Kalėjimų tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai išnagrinėjus 2024 m. gruodžio 7 d. Pareiškėjo prašymą yra pagrįstas.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui** rekomenduoja pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo 2024 m. gruodžio 7 d. prašymą ir pateikti visą su prašymu susijusią informaciją dėl socialinio projekto įgyvendinimo galimybių.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė